

Otázka / Maieutika

Sókratické hodnocení tázání a otázky se soustřeďuje na jejich maieutickou funkci, tj. na to, že vhodná (ne každá!) otázka může být významnou pomocí dotazovanému, aby si svou vlastní myšlenku lépe uvědomil s ohledem na pomocnou ruku toho, kdo se pokouší ji sice také pochopit, ale z distance (např. z jiných kontextů a jiných pozic). To pak vede na jedné straně k její precizaci, tj. k jejímu myšlenkovému upřesnění, dále k lepší, přesnější formulaci, také ovšem k nejružnějším korekturám, jež mohou vést i k zavržení myšlenky a k novým myšlenkovým pokusům o pochopení, pojetí, uchopení toho, k čemu první myšlenka směřovala. A to zas může jít tak daleko, že otázka zavede dotazovaného dokonce k prvním krokům v uvědomění něčeho, co původně stálo vůbec stranou, v temném koutě nebo snad ani takto skrytě nebylo polopřítomno. Otázka může tedy mít dokonce charakter průvodcovský a učitelský – čímž ovšem je už ona maieutická funkce významně překročena (pokud budeme metaforu příliš fixovat na pomoc při rozeznání v biologickém smyslu – což ovšem nebylo úmyslem Sókratovým).

(Písek, 980528-1.)